הַקָּטֹן הַיֶּנָּה : טו שְׁלָחוּ מִכֶּם אֶחָד וְיִקַּח אֶת־אֲחִיכֶם וְאַתֶּם הֵאָסְרוּ וְיִבָּחֲנוּ דִבְרֵיכֶם הַאֱמֶת אִתְּכֶם וְאִם־לֹא חֵי פַּרְעֹה כִּי מְרַגְּלִים אַתֶּם : טז וַיֶּאֱסֹף אֹתָם אֶל־מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת יָמִים : יז וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ וְחְיוּ אֶת־הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא : חמישי יח אִם־כֵּנִים אַתֶּם אֲחִיכֶם אֶחָד יֵאָסֵר בְּבֵית מִשְׁמַרְכֶם וְאַתֶּם לְכוּ הָבִיאוּ שֶׁבֶר רַעֲבוֹן בָּתֵּיכֶם : יט וְאֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטֹן תָּבִיאוּ אֵלַי וְיֵאָמְנוּ דִבְרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן : כא וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו אָבֵל אֲשֵׁמִים | אֲנַחְנוּ עַל־אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ

אֲחוּכוֹן זְעֵירָא הָכָא : טו שַׁלְחוּ מִנְּכוֹן חַד וְיִדַּבַּר יָת אֲחוּכוֹן וְאַתּוּן תְּתְאַסְרוּן וְיִתְבְּחֲנוּן פִּתְגָמַיכוֹן הֲקִשׁוֹט אַתּוּן אֲמְרִין וְאִם לָא חֵי פַּרְעֹה אֲרֵי אַלֵּילֵי אַתּוּן : יו וּכְנַשׁ יַתְהוֹן לְבֵית מַטְרָא תְּלָתָא יוֹמִין : יח וַאֲמַר לְהוֹן יוֹסֵף בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה דָא עֲבִידוּ וְאִתְקַיְּמוּ מִן קֳדָם יְיָ אֲנָא דָחֵיל : יט אִם כֵּינָאֵי אַתּוּן אֲחוּכוֹן חַד יִתְאֲסַר בְּבֵית מַטְרַתְכוֹן וְאַתּוּן אֱזִילוּ אוֹבִילוּ עִבּוּרָא דְחַסִּיר בְּבָתַּיכוֹן : כ וְיָת אֲחוּכוֹן זְעֵירָא תֵּיתוֹן לְוָתִי וְיִתְהֵימְנוּן פִּתְגָמַיכוֹן וְלָא תְמוּתוּן וַעֲבָדוּ כֵּן : כא וַאֲמָרוּ גְּבַר לַאֲחוּהִי בְּקוּשְׁטָא חַיָּבִין אֲנַחְנָא עַל אֲחוּנָא דִי חֲזֵינָא עֲקַת נַפְשֵׁיהּ כַּד הֲוָה מִתְחַנַּן

כלי יקר

שלחו מכם אחד. ומ"ל מזה ולכלם את כולם מון מאחד כי לכם יוסף מיוחס כמעשים שהשלו באחיהם ויתודו עונם וכשמוכר אלמו מכם לאחד מכם שודאי יכך לכולן גדול שבאחיהם כי מליו מעשה בכבור' לילאת לחירות ממקום המשמר ויתלו יאחים שפיס שלפי שלא היה לבולן חלק בשבור' פ"ל כילול כי אפי' יהוד' היה לו חלק בזה שהכי בעבור זה הורידוהו האחים מגדולתו כמו שמיכרתי" על פסוק ויכל יהוד' ואחר שהיו באמצר בלא' יאמר אחד יוסף שהכך שמכך בחמלת עון זה על כן שלה את כולם הון מן שמעון כי הוא היה לו חלק גדול במכירתו יותר מן כולם כי אנה בל' ויאמרו היש לך אחיו לבו ומלגלגהו שמעון אמר כן ללוי כאמו בפי' רב"י על פסוק שמעון ולוי אחים וכוולפי שמעון שתתיל לדבר כן כי לוי לא עשה כלי מיכירו בחשתא ויתודו :

אור החיים

שלחו מכם אחד וגו' והם לא עשו כן כי השמו לגרת אחיהם על כלן . ועוד מיודעו נאמנה שלא יעלו בניהם על דעתם כלל שיהיה כולם יהד עד שישלהו בעשרת כי יהודה ערב והוא יכיאנו ואם יהודה וכל אחיו ככית כלא מה יהיה בעהונו של יעקב אילולא בניהם וערבו ערב לריך להוליאו מבית משמר אן לעולם לא הי' כדשתם להפרד בשום אופן כי היו ירחים על הפירוד לבל יהיה חשם להיותו לבדו ולא נתרלו לכסוף להניח אחד מהם אלא לגד שאלה להם הנסיון בזה כאשר אבאר בפסוק אם כנים וגו' ולא תמותו או הוכרחו במעשיהם :

אם כנים אתם וגו'. יתבאר ע"ל אומרם ז"ל בירושלמי פ"ח דתרומות ז"ל תניא סיעת בני לוי לדם המהלכים בדרך ופגעו בהם גוים ואמרו להם תנו לנו ל' מכם והרוג לוזתו ואם נאו נהרוג כולכם אפילו כולם נהרגין לא יתמרו נפש אחת מישראל יאמרו להם וכו' יתמרו להם וכו' ע"כ והוא לומרו אם כנים אתם פי' אתם יודעים בעלמיכם אם האמת אתכם להיכם אחד פי' אחד מכם ולא יחדוהו להם יאמר כי אין ירצת מות לומר יהרגוהו כולם ולא יתמרוהו ולדייק הדבר נתכוון לומר שאם אינם כנים אין להם רשות במעשה להניח ל' מהם כי כשלא יבאתו דבריהם מעשה מרגל ים לו וכן מות אחד והרי הם כולו מיחדים לזותו ואין הדין כן אלא יהרגו כולם ולא יתמרו נפש אחד מהם ולא תקשה הלא מלינו כי הוא לקח שמעון ול"ב הוי ליכהדוהו זה אילו כי לולי שהם יתמרו זה מהם לו השאר שאחר שהסכימו יחד לקחת ל' מהם קדם הוא וכחר שמעון לעשה כי הוא אזנו של לוי ופרד הבילתם :

ויאמנו דבריכם ולא תמותו . פי' שאם לא יעשו זה יגיד כי אתם מרגלים ולזה אינם יכולין להיות אחד

ספורנו

(יח) את האלהים אני ירא. ולכן אניחכם להוליך לבתיכם די מחיתכם : (כ) ולא תמותו. כי גם בארץ כנען אוכל להמיתכם אם